

Op weg naar een generieke module Zingeving, Spiritualiteit en Psychische hulpverlening

Ledenraadpleging WVR Psychiatrie VGVZ

Marijn Gilhuis

Zingeving: een domein in de zorg

[Zingeving in de zorg - ZonMw Digitale Publicaties](#)

[Pallialine](#)

Aandacht vanuit de academie en werkveld

Prof. Dr. Arjan Braam – UvH,
Psychiater Crisisdienst Altrecht

[Full article: Towards a multidisciplinary guideline religiousness, spirituality, and psychiatry: what do we need? \(tandfonline.com\)](https://www.tandfonline.com)

WPA Position
Statement on
Spirituality and
Religion in Psychiatry

Bericht van Eva Ouwehand –
actie WVR

FZGG – VGVZ WVR Gastlid
Federatie Zingeving & Geestelijke Gezondheid

[Federatie Zingeving en GGZ \(fzgg.nl\)](https://www.fzgg.nl)

- A.W. Braam (2017). Towards a multidisciplinary guideline religiousness, spirituality, and psychiatry: what do we need? *Mental Health, Religion & Culture*, 20 (6): 579-588. <https://doi.org/10.1080/13674676.2017.1377949>
- Huber, M., & Garssen, B. (2016). Relaties tussen zingeving, gezondheid en welbevinden. In: ZonMw, ZonMw-signalement over zingeving in zorg. Den Haag, ZonMw. <https://publicaties.zonmw.nl/zingeving-in-de-zorg/>
- Leget, C.J.W. et al. (2018). Zingeving en spiritualiteit in de palliatieve fase, Landelijke richtlijn, Versie 2.0. Pallialine,.Utrecht: Integraal Kankercentrum Nederland. <https://www.pallialine.nl/zingeving-en-spiritualiteit>

Achtergrond

Psychiatrische hulpverlening:

evidence based and practice based.

Psychiatrisch lijden confronteert de patiënt echter ook met existentiële vragen.

Religie en spiritualiteit beogen te voorzien in een perspectief van hoop, verlichting, coping, of zingeving.

De snelle verkenning

- Elkaar vinden - oriënteren op haalbaarheid
- Eerste groep initiatiefnemers
- Eerste opzet

Doelstellingen van Module / Richtlijn 'Zingeving, spiritualiteit en psychische hulpverlening'

- Verheldering van terminologie ('zingeving en spiritualiteit')
- Ethische plaatsbepaling
- Evidentie hoe zingeving en spiritualiteit meespelen in verschillende fases van psychische stoornissen
- Best practice ten aanzien van hulpverlening, visies op herstel, taakverdeling en interdisciplinaire samenwerking
- Positie ten opzichte van andere zorgstandaarden / richtlijnen (bv. Suïcidaliteit, Herstelondersteunende zorg)

Verbreding werkgroep tot aanvraag bij AKWA

- Volgende fase: verbreding van de initiatiefgroep tot werkgroep
 - Multidisciplinair, divers
 - Samenwerking met *interest-groups* (~5 in Nederland): Federatie FZGG
 - Samenwerking met professionele netwerken:
 - Psychiaters
 - Verpleegkundigen / verpleegkundig specialisten
 - Psychologen - psychotherapeuten
 - Geestelijk verzorgers
 - Ervaringsdeskundigen
 - Clëntenvereniging
- Verdere verkenning
- Aanvraag bij AKWA GGZ: september 2019

Akkoord AKWA – het schrijven begint met ...

- MIND – cliënten en familie
- V&VN – Vereniging van Verpleegkundigen en Verzorgenden in Nederland
- NVvP – Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie
- VGVZ – Vereniging van Geestelijk VerZorgers
- Akwa GGZ – Kwaliteitsalliantie GGZ
- FVB – Federatie Vaktherapeutische Beroepen
- NIP – Nederlands Instituut van Psychologen
- NVGzP – Nederlandse Vereniging voor Gezondheidszorg Psychologie
- P3NL - Federatie van psychologen, psychotherapeuten en pedagogen
- PsyHAG – Huisartsen Adviesgroep Geestelijke Gezondheidszorg
- NVKG – Nederlandse Vereniging voor Klinische Geriatrie
- NVGP - Nederlandse vereniging voor groepsdynamica en groepspsychotherapie
- LV POH-GGZ- Landelijke Vereniging POH-GGZ

Voortgang

- Schrijf rondes
- Vanaf mei/juni: tekst wordt besproken binnen klankbordgroepen met vertegenwoordigers van verschillende disciplines
- Planning is dat in november te tekst gereed is.

Indeling van de generieke module

1. Begrippenkader
2. Patiënten en naastenperspectief
3. Zorg rondom zingeving en spiritualiteit
4. Organisatie van zorg
5. Kwaliteitsindicatoren
6. Implementatieplan

1. Begrippenkader

- 1.1. Waarom aandacht voor deze begrippen in de ggz belangrijk is
- 1.2. Samenhang van psychisch functioneren met zingeving en spiritualiteit
- 1.3. Samenhang van de begrippen onderling
- 1.4. Zingeving en levensbeschouwing
- 1.5. Spiritualiteit en religie
- 1.6. Religie
- 1.7. Doel van deze module

2. Patiënten en naastenperspectief

2.1. Wensen en ervaringen van patiënten

2.2. Kwaliteitscriteria vanuit patiënten- en naastenperspectief

3. Zorg rondom zingeving en spiritualiteit

3.1. Aandacht voor zingeving en/of spiritualiteit in de fase van preventie en vroege onderkenning van psychische stoornissen

3.2. Diagnostiek: aandacht voor zingeving en spiritualiteit in de fase van diagnostiek van een psychische aandoening

3.3. Behandeling en begeleiding

3.4. Terugvalpreventie

3.5. Monitoring

3.6. Herstel, participatie en re-integratie

4. Organisatie van zorg

4.1. Organisatie van zorg

4.2. Betrokken zorgverleners

4.3. Samenwerking

4.4. Competenties

4.5. Voorzieningen?

4.6. Kwaliteitsbeleid

4.7. Kosteneffectiviteit en doelmatige zorg

4.8. Financiering

5. Kwaliteitsindicatoren

6. Implementatieplan

- legitimering
- kleinschalig
- vakidentiteit
- ambulant?
- onderwijs
- financiëel
- wetenschap?
- transparantie
- inbedding

Multidisciplinair? Geestelijke verzorgers in de GGZ

Lange traditie

Secularisatie & individuele zingeving

Veranderingen voor geestelijke begeleiding

Geestelijk verzorger

of GGZ-hulpverlener (aandachtsvelder)?

Affiniteit met religie en/of spiritualiteit

-NB twee aspecten van het vak van GV

1. Representeert de contemplatieve dimensie
2. Persoonlijk en empathisch contact

Vragen voor verder gesprek

Als je denkt aan een multidisciplinair kwaliteitsdocument, waarin zorg voor zingeving en spiritualiteit beschreven wordt:

1. Hoe kijken jullie naar dit initiatief? Welke kansen biedt het? Welke valkuilen zien jullie?
2. Wat is het eigene van het werk van de geestelijk verzorger?
3. Met welke disciplines werkt de geestelijk verzorger samen. Wat verbindt hen? Wat onderscheidt hen?
4. De generieke module vraagt dat de GV in het EPD kan registreren. Ben je het hiermee eens of oneens? Waarom?